

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők. Bérmentetlen levelek csak ismert kezekről fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési árak:

Egész évre , 8 K.
Félévre . , 4 K.
Negyedévre . 2 K.
Egyes szám ára 20 f.

GYERGYÓI HIRLAP

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Hirdetési díjak

a legolcsóbban számítatnak. Többszöri beiktatásnál külön árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések díja: 100 szóig 3 K. minden további megkezdett 100 szó 2 K. Nagyobb terjedelmű hivatalos hirdetések, nél szintén külön árkedvezmény.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Alfalvi-ut 977. házszám alatt.

Felelős szerkesztő:

PUSKÁS KÁLMÁN.

Nyílttér soronként 40 fill.

Pünkösd.

A sziklára épített egyház legszebb tanítása fűződik piros Pünkösd napjához. Szép ez a tanítás, mert költői s mert mély filozófiai lényegét rejt magában.

Ime előttünk az írás könyve. Pünkösd ünnepének egyházi vonatkozása frissen és megragadóan szól a képzelőműnkhez. Látjuk az ékesszóló apostolokat, akik az Ur ígét ezer nyelven hirdetik és látjuk a képzetet e lángoló sugárba szőtt képében a filozófiai mélységet, amely elevenjére hat a természeti igazságnak.

Tüzes nyelvek hirdetik ma az isteni mindenhatóságot. Sötétzöld hérczek öléből, virágos rétekről ezer nyelven szól felénk a természet szava. Piros pünkösd van.

Kigyult felettünk az ég. A nap tüzes nyelvei leszálltak a földre, hogy életre hívják a szunynyadó erőket, hogy ékesszólóvá tegyék a nagy természetet.

Végtelenbe futó földtáblákon zöld vetések hajladoznak az iramló szellő fuvaltatára. Hajnalra virradóra kifeszlik a rózsa és kipattan a kalász, amelynek magva aranyból is drágább kincse az életnek. Maga az élet.

Árnyakat rejtő erdők vadvirágos mezők fölött madárszárny villan el. És fölcseng a természet légi kórusának éneke, tátogó kis madárszajak hangversenye.

Hát nem ezer nyelv, ezer hang sug,

kaczag felénk mindenünnen? A természet tartja most óriási szónoklatát az örökkévaló, soha el nem muló életről. Az életéről, amelynek erői néha megfoghatkozhatnak, de teljesen soha meg nem semmisülhetnek.

Jöhet enyészet és pusztulás a földre, de a végleges megsemmisülés csak a végítélet napján következhetik be. Addig az enyészet romjain mindig új élet támad, mely frissen és mohón tör fölfelé, mint omladékon a repkény.

Piros pünkösd hajnalán káprázatos fényben sugárzik az ég. És mintha az evangélisták könyve nyílna szét előttünk, e pünkösd hajnali egeről leolvassuk az írás minden ígétét, azt, ami már elkövetkezett s ami még jönni fog.

A szentlélek világossága száll meg bennünket. És látjuk, hogy mint hull elénk a mag hullató kalászból a megáldott kenyér és mint lesz ennek miatta öt rozskenyérből ötszáz; látjuk, miként sokasítja meg az Ur a tavak vizét, hogy hálónkba sok hal akadjon és látjuk, hogy a kánai vizes vedrek szinarany borral telvék.

Látunk mindent. A sok nagy csodatételt, amelyet a hitvallók, az egyszerű pásztorok és halászok hirdettek, s amely csodatételek ma is pillanatról-pillantra ismétlődnek.

Hiszen csodatétel már maga a lét. Ez a titokzatos, önmagából eredő és önma-

gába visszahulló lét, amelynek útjait mint-ha valamely földöntuli hatalom irányítaná. Csodatétel a természet erőinek életbe szökése, a fű növése, az ember szívverése, a madarak szárnyalása, csodatétel az egész mindenség rendszere, a lábunk alatt lélegző föld s a fölénk boruló csillagos ég.

Csoda, csoda! És ez a számnélküli, rengeteg csoda itt rajzik fel körülöttünk. Érezzük áldásait s mert új csodát jelent minden pillanat, az isteni csodatételek mindennapiakká válnak szemünkben.

De ma eltölti látásunkat a szentlélek világossága. Piros pünkösd napján a természet gazdag könyve szétnyílik előttünk, hogy megihletődvé olvassuk belőle a csodatételeket. És megértjük mindannyit. Mert ma megvilágosodik elménk, ott lebeg felettünk a tüzes nyelvek sugárive.

Székelv-Társasági ügyek.

Ditró, 1903. május 28.

Hosszu pihenés után e hó 28-án tartotta meg a Sz. T. rendes gyűlését. A gyűlés, mindjárt az elején akadályokkal kezdődött, a menyiben a titkár jelen nemléte miatt a jegyzőkönyv felolvasása és az elnöki jelentés is elmaradt. Első tárgy a kötő- és varró tanintézetünknek záróvizsgája volt. A vizsga idejének meghatározása ugyan a felügyelőbizottsághoz tartozik, de fennhatóság nyilvános kifejezésére a társaság kiküldi az elnököt és titkárt, hogy a vizsgálatokon, valamint a bírálatai tokon jelen legyenek, a bizonyítványokat aláírják és az eredményről az illetékes fórumokhoz jelentést tegyenek.

Felolvasták továbbá a maros-vásárhelyi Sz. T. átiratát a földrajzi tankönyvek tárgyában.

olyan helyesírási hibákkal, a minőkért a páspaszemes kisasszony megbuktatta volna Ilonkát, ha a magyar gyakorlatában esnek, de a melyeket össze-vissza esőkölt, könnyezett Gergely Gyurka.

Eleinte vig, fellegrárat építő volt a levélváltás. Később borongásra vált a levelek hangja.

Nem bizott az erejében, nem bizott többé benne, hogy olyan otthont adhasson az ő szőke madonnájának, a minő megilletné. Vergődött, küzdött a kétségbeesés ellen, de ez a hangulat ur lett fölötté, lánczba verte, megbénította. S a helyesírási hibákkal teli levelek is azonképp egyre szomorubbak lettek.

Az utolsó levél most jött, január végén és arról volt benne szó, hogy Ilonka nem bánja, ha nem is lesz nagy művész, csak már egyszer lehessen az övé. „És aztán, Gyurka, én nem is vagyok ám olyan szegény. Apa ad ötezer forintot. Kezdetünk vele valamit. Egy ripsz garnitúrám is van. Maga lehetne rajztanár, vagy afféle. Jó lenne az nagyon.”

Gergely Gyurka elérzékenyült egy kisé. Talán nedves is lett a szemé. Aztán oda kötötte a levélkét a többihez egy rózsaszínű fakó szalaggal.

Érezte, hogy nyomorult dolog lenne az ő kétes egzisztenciájához kötni annak a jó

A GYERGYÓI HIRLAP TÁRCZÁJA

Egy hadnagy meg egy piktor.

A lány az emeleten lakott, mint a várkisasszonyok, ő pedig szemben véle egy hónapos szobában. A várkisasszony papája a síkmértan elemeire oktatta a gimnazista nebulókat, a fiúról pedig azt hitte mindenki, hogy ő lesz a magyar Ráfael.

Egyelőre azonban csak nyolczadik iskolás diák volt Gergely György s az volt a pepecselésén kívül egyetlen gyönyörűsége, hogy alkonyattájt, mikor az ablaka alatt üzérkedő gyümölcsös kofa becsukta az ernyőjét, mely elfogta előle a napot, — órák hosszant elnézte az aranyhajú várkisasszonyt, aki napszállatkor ott ült az emeleti ablakban és himezett és a virágaival beszélgetett.

Matura után, a diákok bucsuzóján ismerte meg az ő várkisasszonyát Gergely Gyurka. Az életviszonyait, a hajszálainak villamos varázsos fényét, szemének bársonyát ismerte előbb is, (oh be sokszor festette le ezt az édes arcot,) de azt csak most tudta meg, hogy imádatos, édes teremtes, aki szívesen szédült olykor a mellére keringőzés közben.

És megtudta a második négyes alatt azt

is, hogy a várkisasszony is leste napszállatkor a kofa esernyőjének a becsukódását, sőt azt is elárulta, hogy a papa is nagyon örülne, ha olykor mutatná magát náluk.

— Képzeld — mondotta — büszke magára.

A fiu roppant ügyetlennek érezte akkor este magát és Kollmann Pepit irigyelte mód felett, aki ugy udvarolt a virágjukat hullató fák alatt a szép Dirmann Eliznek, mint egy öreg kitanult agglegény.

*

Kollmann Pepi azóta rég hadnagy lett s átélte az első váltóvétel idejét. Gergely Gyurka pedig csak a második díjat kapta meg a tárlaton, mert a jurynek nem tetszett remek madonnáján hamvasszőke, a kislányos zománczu hajkorona.

Azt persze nem kérdezték tőle, nem is mondta, hogy a rajztanárék Ilonkájának van ilyen hamvasszőke aranyhaja.

A képet — pedig akadt rá vevő — elküldötte Ilonkának. Hogy pedig megéljen, ezüst mennyegzős rőföskereskedő párokat portaitirozott szépen pingálva, sok firniszszel és lassanként hozzászokott a kávéház levegőjéhez.

Az életébe frissességet, derűt csak azok a levelek hoztak, melyek gyakran érkeztek gyöngyöző lányos írással czimezve és telve

Sajnos jelenség ugyanis, hogy a közép és más iskolai tankönyvekben a Székelyföldről oly semmit érő és a valóságnak legtöbbször meg nem felelő adatok vannak, úgy hogy a tanulók legnagyobb része előtt a Székelyföld ismeretlen volna. A testvér társaság tehát azzal a kéréssel fordul társaságunkhoz, hogy mindazokat az adatokat, amelyek a Székelyföldet, különösen pedig Gyergyónak hozzánk tartozó részét politikailag, néprajzilag, ipar szempontjából, továbbá földtanilag is az igazságnak megfelelő világításba helyezik, bocsássa rendelkezésére, hogy azokkal az adatokkal a földrajzi társaságot, valamint a nevezetesebb tankönyvkiadókat felkereshesse és a földrajzi tankönyveknek ilyen értelemben való kiigazítását, illetve átvizsgálását kérelmezhesse.

A társaság örömmel tesz eleget a felszólításnak és fölkéri, mint szakértőt, Józsa Sándor vezértanító tagot, hogy a szükséges adatoknak az összegyűjtését vállalja magára. Józsa Sándor készségesen megígérte, hogy Csikmegye földrajza című tankönyvéből két kiadásnak is egy-egy példányát a társaság rendelkezésére bocsátja és a netalán hiányzó és különösen Ditrőra vonatkozó adatokkal kibővíti, a miért a társaság köszönetét nyilvánítja.

Ugyancsak a maros-vásárhelyi Sz. T. Málnási Mária forrás gyógyvizére hívja fel a társ. figyelmét azzal a kéréssel, hogy a mennyiben idegen vizek volnának használatban, azt kiszorítani és helyébe a székelyföldnek ezt a csodás hatású vizét ajánlani törekedjék. Tudomásul szolgál azzal a megjegyzéssel, hogy nekünk idegen vizünk nincs, Borszéknek pedig nem szabad semmiféle konkurencziát csinálnunk. Kuriozumnak feljegyezzük, hogy a Málnási Mária forrásnak igazán feldicsért gyógyvize üveggel 60 fillér, üveg nélkül 44 fillér, tehát elég drága.

A sepsi-szent-györgyi Székely Társaság megküldte tisztviselőinek névsorát és a testvéri együttműködés kifejezésére hasonló szíveséget kér tőlünk is. Nem áll semmi útjában, hogy a társaság kész örömet ne teljesítse, még ha pusztán udvariasságból is.

A m.-vásárhelyi kamara a tanműhely számára államsegélyért folyamodó és már-már elvesztett hitt kérésünket bizonyos hiányok pótlására visszaküldte és a társaság, tekintve az ügy fontosságát, tüntető gyorsasággal pótolta a hiányokat és így újból felszerelve a kamarához visszaküldte. Most a legnagyobb meggyugvással várhatjuk, hogy mielőtt az országos költségvetés odajön, törvénynyé teszik, ami kérésünk is hamarosan teljesedésbe megy.

A brassói Székely Társaság a cselédügyben kifejtett munkásságáról értesít. Jutalmazza, segíyezi a jó cselédeket, tisztességes bánásmódot eszközöl számukra, szóval igyekszik megtartani őket emberekné. Nagy dolog biz ez és teljes elismerésre méltó. Csak egy hiányzik a nagy munkából, ami a legfontosabb, az erkölcsi megmentés. Ez a cselédügynek legnagyobb baja és ez az oka, hogy cselédeink rosszasága miatt a székely, különösen a női ifjúság, a városoknak és a szomszéd Oláhországnak valóságos megvétel tárgya.

Társaságunk üdvözlí a nagy munkáért bras-

sorshoz szokott édes lánynak az életét épp mert szereti.

Rövid volt a válasz, amit lepecsételt, a felsője zsebébe tett (amelyet nem vetett le odahaza sem, mert ahhoz, hogy fenntartsa, elég hideg volt a lakása.)

Mindössze ennyit írt:

Kedves Ilonka!

Fájni fog, amit irok, de belenyugszik és — férjhez megy. Így a legjobb ez mindkettőnkre nézve. Nyomorult lennék, ha magamhoz kötném az életét. Tévedtek mindannyian, akik nagy jövőt jósoltak nekem. Soha sem leszek én semmi. A szárnyaimat megnyirta az élet. Meglátja, hogy el fogja felejteni Gergely Györgyöt.

A mi érzés volt benne, azt mind visszafojtotta a szívébe. Égetté ez az emésztő tűz, de hiszen azt nem árulja el ez a szárazhangu levél.

Ha gazembernek tartja majd érette a várkisasszony, az ő troubadurját, annál jobb. Egy hitvány pelyhet könnyebben sodor majd el a szél az emlékezetéből. És jól van ez így nagyon. Halálosan jól van.

A postára menet találkozott Kollmann Pepivel.

A kis hadnagy, akit ezer esztendeje nem látott a piktor, nagyon jókedvű volt.

— Hova, Gergely — kérdezte a piktor vállára ütte.

sói testvéreinket és sajnálja, hogy ez idő szerint anyagilag a megmentésben részt nem vehet.

A már megvalósulás állapotában lévő kirándulások utiprogramját küldi meg a Székely Társaság és Egyesületek m.-vásárhelyi irodája, hogy a mennyiben, amint már szó volt róla, egyik utiprogramban Ditrő is előfordulna, a szükséges intézkedéseket a társaság tegye meg. Hát hiszen megteszszük mi szívesen, csak legyen kinek. Azt hiszem nem maradnánk a székely vendégszeretet dolgában szégyenben, csak nehogy a nagy hű-hó után is vendégek nélkül maradjunk, a mint egyik-másik kiránduló csapat uti tervében ki van fejezve, amennyiben Ditrőnak csak az útját vesszük igénybe.

Az indítványok során elhatározza a társaság, hogy postafiókat nyit a levelezések pontosan való számontartása érdekében; valamint elhatározza azt is, hogy egyik kötőgépet, a mely kezdettől fogva használhatatlan, Puskás Kálmánnak, aki erre önként vállalkozott, kijavítás végett előleges köszönete mellett kiadja, aki teljes erejéből igyekezni fog, hogy a legfinomabb gépet használható állapotba hozza.

K. B.

Tanító, vagy kutya?

Egy felháborító esetről értesítenek, mely a helybeli elemi iskolák egyikében f. év május 2-án játszódott le.

Ez az eset, ha már tényleg úgy történt, amint nekünk leírták, többé nem személyes ügy, többé házilag elintézni nem lehet, nem szabad, mert a tanítói tekintély lerontásáról, Magyarország társadalmának legfőbb létérdekeiről a népnevelésről van szó.

A kezeink közt lévő irat így szól:

Folyó hó 2-án Szabó Géza kir. tanfelügyelő a helybeli központi elemi iskolánál Ferenczi Károly főesperes-plebánossal látogatást tartott. Ez alkalommal az egyik tanító éppen egy számtani műveleten foglalkoztatta egyik növendékét.

Mialatt a fiú a feladattal foglalkozott Ferenczi K. esperes a tanítóhoz halkan valamelyes kérdést intézett, a tanító ezt megválaszolando, már nem annyira a fiúval — kit a tanfelügyelő annál is figyelemmel kísért — hanem a hozzá intézett kérdéssel foglalkozott. A mint a rövid halk párbeszéd befejezést nyert, a tanító látja, hogy a növendéke a dolgozatot bevégezte és kérdi tőle: Jól csináltad-e fiam? nő csináld csak újra, mert nem figyelhettem ide, lám nem követtél-e valamelyes hibát el. Erre a fiú a dolgozatot újra megcsinálta s kitünt, hogy a dolgozat helyesen van megoldva. A tanfelügyelő erre dühtől reszkető hangon így kiáltott a tanítóhoz: „Látja számár, hogy maga a barom! Vigyázz disznó, mert kitépem a füledet!

— A postára.

— Én is.

Együtt mentek. Pepi diskurálgatott egy darabig, aztán könnyedén odavetve mondta:

— Rendbe jöttünk. Eliz papája, az öreg medve mégis csak rászánta magát, hogy előteremtse a kauceziót.

— Boldog vagy szóval?

— No, ja. Hát te hogy vagy a regényekkel.

Gergely Gyurka fanyar mosolylyal vette elő zsebéből a levelet, s belédobta a potaszekrénybe:

— Itt a finále.

Elváltak.

A hadnagy füttyűrészve, nagy kardesörtetéssel fordult be a vácsi-uteza felé, a piktor pedig, mintha valami nehéz terhet cipelné, szinte vonszolódva kullogott odább.

Az volt az érzése, hogy becsületes, okos dolgot csinált.

Rágyújtott egy szivarra, hogy a füstre foghassa, ha könybe lábbad a szeme és felhajtotta a kabátját, behuzta a nyakát, pedig nem ott, de a szíve körül csapta meg a fagy.

A szivar rosszul szelelő portorikó volt, a kabátja kopott, vékony szövetű.

Palásthy Marcell.

Hát ehez nem kell kommentár. Annak a tanítónak tanítványai előtt tekintélye ebben az életben soha sem lesz, de nem lesz másnak sem, ez bizonyos. Most már csak az a kérdés, hogy ez a dolog megtörtént-e, mert ha igen, azt megindokolni lehetetlen.

Ebben az esetben aztán hiszszük, hogy a közvélemény igazán kíváncsi lesz, mit fog tenni erélyes közoktatási kormányunk?

A legeltetés kérdése.

II.

Egy havasalji faluban voltam egy késő őszi napon hivatalból kiszállva. Szegény szénégető székely atyafinál is akadt dolgom és akkor láttam életemben először azt, hogy azok a kis tehénkék és szemefehérét tüzesen forgató székely lovaeskák nem szénát sem sarjút, hanem hervadó lombu galyakat, hosszuszárú, kiaszott fűvel keverve, mily mohón falják fel.

Midőn az atyafi előtt sajnálkozásomat fejeztem ki a silány táplálás felett, ő azzal vigasztalt meg, hogy: „hagyja, instálom, az ur, ne sajnáljon minket, hanem sajnálja azokat, akik fenyőfaágakat is összekevernek az ilyen sovány lapukkal.

Ekkor gondoltam arra, hogy a havasi u. n. kaszálókát kellene valamilyen hasznosabbá tenni, megfelelő erdőterületek fájnak ritkításával és jó fűmágkeverékek elvetésével.

Berendy Béla erdőmester ur nagyon helyesen rámutatott arra, hogy a fák árnyékában nő a fű, bár ugyanaz, mint a szabad rét fűve, nélkülözvén a nap közvetlen melegét, nem aromatikussá válik azok és azért nem szívesen eszi meg a marha.

Az ilyen havasi legelők, esetleg kaszálók a folyton száradó és hulldogáló tügy, bükk és fenyő stb. fák leveleivel, meg avarral lepetnek el. Az alul szinylődő esenevész fű a kasza éle alatt letarolódik és így nagyon is sovány takarmány jut azoknak a jobb sorsra érdemes hasznos háziállatoknak.

„Sem erdő, sem legelő nélkül el nem lehetünk, tehát annak a gyakorlati kérdésnek a megoldása előtt állunk, hogy miképp segítsünk a legelőszükségleten anélkül, hogy az erdőpusztítást elkerüljük.“

Hivatkozott szakférfiú szerint „a közép és magas hegységekben rendesen van feltétlen erdőtalaj, feltétlen legelőtalaj és van fás, bokros legelő, ahol a fás képletek csoportokban változnak.

Az abszolút legelő talaj egész terjedelmében fűvet teremni van hivatva és így az mint legelő is, mivelendő. A patakok mentén, köves száraz meredekeseken a fásítás, míg a fák és bokrok által szélről védett laukásabb területeken a legelők, illetve kaszálók volnának berendezendők — mert a mint Berendy ur mondja: a havasi legelők fűvét nem a nap heve, hanem igenis első sorban a szél szárítja ki. Az alföldi legelők gyepét a kora tavaszi szél, tehát amikor a nap sugarai nem érik függőlegesen — szárítja ki, ugyiszólván elperzseli, de ha megszűnt a szélfúvás, egy pár napi eső és meleg után ismét zöldülni kezd. A szélmentes területeken üdőbb a növényzet is, mert a növényi nedvet nincs ami elvonja.

Sok igazság az, hogy a hol a növényzetnek a szél ellen állandó küzdelmet kell folytatni, ott az degenerálódik.

Főtörékvénusunk tehát oda kell irányuljon, hogy védjük a legelőket a kiszáradás ellen. Ezt pedig úgy érhetjük el, ha legelő-területeinket alkalmas módon a szél irányában ültetett fákkal és bokrokkal szegélyezzük, mely fák a harmat képződését is elősegítik és így üdítőleg hatnak a növényzetre.

Az ilyen fásítások a legelő állatokat is védik szélről, vibartól, de egyuttal jó delelő helyül is szolgálnak, míg esetleg beárnyékolják a forrásokat is.“

Nevezett erdész-szakértő, a „legelőerdő“ szóképzést nem találja szereucsés alkotásnak és

azért helyesebbnek vélné, a svájci „Wytweide“ vagy a francia „Pâturage boisé“ vagy „Pré-bois“ elnevezést, mely kifejezéseknek jelentőségéből lehet értelmezni olyan „kis erdős legelőt“, vagy „rét-erdőt“, mely fogalmak nem azonosok a mi „legelő-erdőnk“-kel, de tényleg a kifejezések értelme is a mellett szól, hogy ott az erdei legelők valami más berendezések, mint a nálunk divatosak. „A francia „pré-bois“ olyan terület, melynek gyepes részei fátlan legelőt nyújtanak, míg teljes zárlatu erdős csoportjai védve és üdítve a pázsitot, ezekkel váltakoznak.“

„Az erdő a meredek hegyoldalakon települ meg inkább, míg a rét a lankásabb, lapályosabb területeken virul és így már a természet utmutatását láthatjuk ebben, amidőn a dombok erdőkoszorúi mintegy a völgyben levő legelőt megvédeni látszanak hivatva.“

Az ilyen legelőterületek volnának azok, a melyeket Berendy Béla erdőmester ur oly szívesen és helyesen nevez el „ligetes legelő“-nek. Itt Erdélyben a köznép nem használja a „liget“ kifejezést, hát nevezhetjük „berkes legelő“-nek is.

Az ilyen legelő csak fűtermésre volna felhasználható, míg a fatermelés csak mellékes lenne.

„A legeltetett erdő a felujulást gátló marhahajrás következtében hovatovább kigyérül és ha nagyon ki van gyérülve gyorsan hanyatlik, a fatermés jelentéktelenné válik, a bozót, rekettye, páfrány, később pedig a hangya veri fel magát elannyira, hogy nem nagy időre csaknem az egész területet elfoglalja, a midőn aztán se fa, se fűtermés nincs, a terület avarrá, pusztasággá válik. És ha ez a terület lejtős, a veszedelem annál nagyobb, mert az elkopárosodik, azt a víz kimarja.“ Ezen csak az erdőn kívüli legelők használata, azoknak szabályozása által segíthetünk.

Amíg a tagosítási eljárás megváltoztatásától a közös legelők tagosítatlanul hagyását várjuk el, addig a ligetes nagy berkes legelőknek létesítésével nagyot lendíthetünk a székelység állattenyésztésén.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a rengeteg erdőterülettel bíró birtokos vajmi csekély hasznot kap az erdeje után, míg ha erdőgazdaságot üz állattenyésztéssel, akár a ligetes legelők beeadásával karöltve tetemesebb jövedelem fog befolyjni. De mert a székely nép is jó részben állattenyésztéssel és állatpásztorolással foglalkozik évszázadok óta, ettől az ősi foglalkozástól elvonni, talán nagy nehézségbe is ütköznék.

Csikvármegyének területe közel 21%-át képezi a legelő, a hol a vesztesség 180,000 k. hold legelőnél közel egy millió korona, mert ennek a vármegyének 40%-a erdő.

Ilyen és ehhez hasonló viszonyok sürgetik a székelyföld mezőgazdasági életében megoldani a legelő kérdést, minek szerencsés keresztülvételében rejlik a székely nép boldogulása feltételének egyik alapköve.

A nyugat kulturálmaiban buvarkodó és gondolkodó tudós főktől biztatók azok a szavak: „ha a legeltetés kérdését önök jól megoldják, nemesak hazájuk lesz boldog, de nemzetközi szolgálatot tesznek, mert Európa fog önökhöz zárandokolni, hogy tanuljon; az uttörők esakis önök lehetnek, mert a viszonyok ott a legkedvezőbbek.“

Pálffy Gyula.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Villanyos mizeriák.** Valóban furcsa állapot, hogy villanyvilágításunk — most, midőn a kezdet nehézségein túl van — napról napra rosszabb, s előfordul, hogy az ivlámpák hosszabb ideig nem égnek. A legjobb akarat mellett sem mondható valami nagyon kellemetese-nek, hogy a költséges villanyvilágítás berendezése után is koromsütétben kénytelen az ember ebben a locs-pocs időben az utcán botorkálni. Helyes lesz talán a bizottságnak komolyan fontolóra venni ezt a körülményt mielőtt a község átvénné a berendezést. A hiba kiderítéséhez ter-

mésztesen szakértő kell, de az eddigi tapasztalatok arra engednek következtetni, hogy a kezelés uincs egészen rendben. E következtetés helyessége mellett bizonyít az is, hogy most már a bevezetések tömegesen fordulnak elő, azonban nincsenek égőtestek, s a megrendelésre 3—4 hétig kell várni. Hát ez bizony kár, s azért a szakértő igazgatóságot terheli a felelősség. Nem látjuk át, hogy miért ne lehetett volna kellő mennyiségű anyagot ideje korán beszerezni, vagy ilyenekből akár egy bizományi raktárt is berendezni. Az a gyáros bizonyosan adna bizományt ily ragy vállalatnak. De van még fontosabb dolog is, ami az igazgatás terhére irandó. Mi van például a gatterrel? Mikor fog az a forgalomnak átadatrni? Valjon az igazgatóság nem vetett számot azzal, hogy mindennapi késedelem ugyanannyi vesztesség a községre nézve, mint a mennyit a gyár szerzett volna? Szerintünk a bizottságnak szigorubban kellene ellenőrizni az igazgatóságot, s rászorítani a kezelőszemélyzetet, hogy kötelességét pontosabban teljesítse.

— **Eljegyzés.** Sikorszky Titusz fővám-tiszt eljegyezte Csikvári Jákó m. kir. államvas-uti főfelügyelő kedves lányát Csikvári Katiczát Maglódon. A kötető frigyhez legőszintébben kívánnak szerencsét és boldogságot.

— **Hirtelen halál.** Lapunk zártakor vesszük a szomorú birt hogy Kelety Károly állami tanító Gyó-Remetén hirtelen elhalálozott. A hirtelen halál annál szomorubb, mert Kelety tanító megelőző nap még családja körében vidám hangulatban töltötte el az időt, s a mélyen sujtott család a legkevésbé volt elkészülve a nagy szerencsétlenségre. A pótolhatatlan vesztesség felett igaz részvétünket fejezzük ki.

— **A gyergyói marosmenti halászati társulat** folyó hó 25-én Kutner Kálmán miniszteri kiküldött közreműködése és dr. Lázár János főszolgabíró elnökleite alatt megalakult. A társulat célja a kötelékéhez tartozó vizekben a haltenyésztést előmozdítani és a halászat gyakorlását akként szabályozni és ellenőrizni, hogy a halállomány lehetőleg fokoztassék, ily módon pedig a vizeknek halászatilag minél jobb és minél tartósabb kihasználása biztosíttassék. Gondoskodik a halivadékok terjesztése és szaporításáról mely célra 2 helyen költőházat állítanak fel. A tenyésztésre kitűzött halfajok a következők: Márna, galocza, sebes pisztráng, (Trutta Farió L) szivárványos pisztráng (Trutta irideu), pérhal (Thymallus vexillifer) Ezen fajokat fogják mesterséges költéssel terjeszteni, ha a küldött Langshan tojások sorsára nem jutnak, melyből — a hallottak szerint — ez ideig egy sem kelt ki.

— **Halálozás.** Az E. M. K. E. elnökségétől Koleszvárról vettük az alábbi gyászjelentést:

Az E. M. K. E. Igazgató-választmánya szomorúan jelenti, hogy Révkomáromi Deáky Albert ügyvéd, az E. M. K. E. Igazgató-választmányi és directoriumi tagja, a Kolozsvár városi E. M. K. E. választmány ügyvezető alelnöke, számos jótékonykodó egyesület és közhasznú intézet elnöke, vezető és tagja f. évi május hó 26-án elhunyt. Az E. M. K. E. megalakulása óta nem volt buzgbb, hivebb és odaadóbb tagja az egyesületnek. Emléke tennmarad, míg az egyesület élni fog. Temetése f. hó 28-án, csütörtökön d. u. 3 órakor a Kossuth Lajos-utca 24. sz. alatti családi háztól fog az ev. ref. vallás szertartása szerint végbemenni, mely végtisztességre az egyesület tagjai szomorúan meghívotnak. Nyugodjék csndesen! Emléke legyen áldott! Kolozsvárt, 1903. május hó 26-án az E. M. K. E. elnöksége.

— **A ditrói kötő és varró tanműhely vizsgálja.** A ditrói székely társaság által létesített varró- és kötőtanműhely ez évi első tanfolyamának vizsgái értesüléstünk szerint a felügyelőbizottság által június hó 6 ára tüzetek ki. A vizsgák után a növendékek nyári szünidőt kapnak. A székely társaság azonban gondoskodik arról hogy ezen idő alatt esetleg beérkezendő megrendelések foganatosíthatók legyenek, mihez képest a jobb növendékek közül néhányat a szünidő alatt is foglalkoztatni fog.

— **A ditrói sétatér-egylet** folyó évi május hó 31-én délután 5 órakor tartja évi nagygyűlését. A meghívó szerint a gyűlés tárgysorozata

a következő: 1. Titkár-választás. 2. Intézkedés a sétautak ügyében. 3. A sétatér megnyitása. 4. Indítványok. Az indítványok során kerül tárgyalás alá a már felépített nyári mulató költségeinek összehozása céljából rendezendő táncestély is.

— **Az állami tojások.** Megemlékeztünk arról hogy a kormánybiztosság révén a gyergyói községek közül több kapott kieserelés vegett Langshan tyuktojásokat. A mint az egyes helyekről érkezett hírekből látjuk a költési kísérletek fájdalom, nem igen akarnak sikerülni. Átlag 20—25%-a kél ki, a többit pedig el kell dobni. Valószínűleg a költésre nézve vagy a kellő utasítás hiányzik, vagy pedig a lakosság nem a szerint jár el, de elég az hozzá hogy a kormány részéről e tekintetben is megnyilatkozott jóakarat meddő maradt. Több szakértőtől különben azt hallottuk hogy ez a faj viseltetik legnagyobb hajlandósággal a baromfi kolerára, mely veszedelem jelenleg Csik községeinek legnagyobb részében a baromfi állományt söpri.

— **Alapszabály megerősítés.** A gyergyóremetei első temetkezési társulat módosított alapszabályai megerősítést nyervén, ennek alapján a társulat igazgatósága az érdekelt tagok tudomására hozza, miszerint ezentul halálesetenként a társulat 120 K-t fizet; ugy azon örökösöknek is, kiknek a társulattal szemben ilyenmü követelése van.

— **Végzetes baleset.** Köllő József helybeli lakos Felsőtömösön famunkával foglalkozott, hol egy tőkefa beeresztés közben ugy ütötte egy sziklához, hogy jobb karja azonnal leszakadt. Beszállították a Brassói kórházba ahol azonban a sok vérvesztés következtében meghalt. Hozzá tartozóit az esetről táviratilag értesítették.

Közönség köréből. *)

Gyó-Gyitró, május hó 28-dike 1903. évben.

Tisztelt Tekéntetes ur!

Régecske imán, hogy nem bátorkottam, de most esent muszáj hogy busicsesam az tisztelt tekéntetes urat, met mihóta az állami tojások megérkeztek, Makuj Ádám sógor mindennap vérbe küpüll az feleségit, az János bátyom feleségit penyét 17 szer késérték az törvére az csendörök.

Makuj sógor aszongya, hogy az laska tyuk tojásai hejett kotoltasson az felesége gólya tojást, met az mü kösségünkbeli tanyító ur az földrajzába azt írja, hogy az gólya tojik nyoleczat, olykor nyoleczvannyoleczat, olykorolykor nyoleczszázyoleczvannyoleczat. Az gólya tojások osztán bezzeg kikelnek.

Az János bátyom felesége imán az 17-dik laska tojást vágta az kovájgó biztos ur fejéhez. Az törvén aszonta hogy ha nem lettek vóna zápok az tojások, nem követett vóna el becsület sertést.

Imán az tisztelt tekéntetes ur mongya meg mit tuggyunk csinálni eme nagy bajunkba?

De kérem még ez a nagy háboruság sem elég, met Makuj sógor az kösségi képpiselő testület gyűlésibe ordított, hogy az laska tojások mind zápul maradnak, s imán az előljároság próbát akar tenni, hogy csakugyan igaz e? No, hát sze jó vóna, ha az előljároság elgyözné, de attól félünk, hogy az kösségből szerré berendelik az népet, penyét ha 21 napot kell újunk, mekkora kárt vallunk, mikor az alatt az borszéki tentás üvegeket hordhatnak az vagyonokba?!

Hát ezekután tisztelem az tekéntetes urat csalárgyával együtt, s jót kívánok.

Kurucz Balázs Están Elek
földész.

*) Ezen rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

Tanulmányut Bosznia- és Herzegovinába. A temesvári kereskedelmi és iparkamara társas tanulmányutat tervez Bosznia- és Herzegovinába. A tanulmányut célja a két érdekes tartomány megismerése és üzleti összeköttetések szerzése. A kirándulásban részt vehetnek főképp oly üzletgyének, akik a helyszínen szerzendő személyes tapasztalataik alapján összeköttetésbe ohajtanak lépni az ottani üzletvilággal. Így a kellemest a haszonnal lehet összekötni. Az uti programot a

m. kir. államvasutak központi menetjegyirodája a következőkép állította egybe: Minimális 30 résztvevőt véve alapul, gyorsvonatokon külön kocsikkal, elsőrangú ellátással egy személy részvételi díja Budapest — Bosznia — Bród Sarajevó — Mostár — Gabella — Melkovics vasut, Metkovics — Spalato-Sebenico — Zara — Fiume hajó, Fiume — Budapest vasut I. oszt. 170 K., II. oszt. 140 K. A mennyiben az utazás Mostártól Radusig lenne kiterjeszthető, a részvételi díj személyenként 40 — illetve 35 koronával több. Fenti árakban benn foglaltatik az utazás Budapesttől — Budapestig, valamint 2 napi teljes ellátás (szoba, reggeli, ebéd, vacsora, világítás és kiszolgálás) Sarajevóban: továbbá 1 napi teljes ellátás Mostarban és a második kombinációnál, továbbá két napi ellátás Ragusában. Azonkívül rendelkezésére bocsát a vállalat egy II. oszt. szabadjegyet az egész utra, mely a fenti tartózkodási helyeken teljes I. rangú ellátás igénybevételére jogosít. A mennyiben a társaság tagjainak száma megköveteli, külön kocsik helyett külön vonatok fognak rendelkezésre bocsátatni, melyeknek menetrendje tetszés szerint lesz megállapítva. A társaságot a vállalat marsallja kíséri, a ki az egyes tartózkodási helyeken az idő teljes felhasználása, program-összeállítás stb-re nevezve segédkezet nyújt. A kirándulás f. é. augusztus első felére van tervezve. A székhelyföldről részt venni szándékozók felkérnek, hogy kötelező nyilatkozatukat folyó évi június hó 14-éig juttassák alulírott-hoz. Marosvásárhely, 1903. május hó 26. án Sz. Szakáts Péter, kereskedelmi és iparkamarai titkár.

Sz. 1368.
1903.

Hirdetmény.

Melylyel közhirrre tesszük, hogy a központi emeletes iskola két felső szobája és az épület déli szárnyán levő három szoba padlása alatti stakaturózás, lebon-tás és eltávolítás után vasgerendákkal, téglá burkolat- és új padlásokkal való el-látása Ditróban 1903. június 4-én dél-előtt 9 órakor községi háznál megnyi-tandó szóbeli árlejtésen ki fog adni.

Kikiáltási ára 4155 kor. 95 fillér, melynek 10%-a bántpénzül kívántatik.

Szabályszerűen felszerelt ajánlóleve-lek szintén elfogadtatnak.

A részletes feltételi pontok, rajz és költségvetés községi jegyzőnél hivatalos órák alatt betekintheők.

Gyó-Ditróban, 1903. május 22-én.

Az elnökség:

Fülöp István, s. k. Csiby Imre, s. k.
jz. bíró.

Urak figyelem!!

Az Első Budapesti Mértékutáni Szabóság Budapest, VII., Csömöri ut 11.

15 és 18 forintért

készít remek szabással és szakértelmű kidolgozással divatos férfi öltönyöket finom gyapjú szövetből.

Minták és mérték utasítás küldése in-gyen. Ha az ország bármely részében egy helységben 3 megrendelés biztosítva van, értesítésre oda küldjük utazó szabásunkat gazdag mintáinkkal. A t. megrendelő semmi-nemű költséggel nem lesz megterhelve, mert utazó szabásaink évi vasuti bérletjeggyel vannak ellátva.

Szíves megkeréseket kér

az Első Budapesti Mérték utáni Szabóság,
Budapest, VII., Csömöri ut 11.
Klein Adolf főszabász.

Hirdetmény.

Mely által közhirrre teszszük, hogy a Gyergyó-Ditró és Szárhegy községek köz-birtokosság tulajdonát képező könyv-

nyomda, Ditróban községi háznál 1903. június 6-án délelőtt 10 órakor megtartandó szóbeli nyílt ár-verezésen 6 egymásután következő évekre használatba adatik.

Kikiáltási ár 500 korona, melynek 10%-a bántpénzül leteendő.

Szabályszerűen felszerelt ajánló leve-lek szintén elfogadtatnak.

A részletes feltételi pontok Szárhe-gyen alólirt elnöknel betekintheők.

Gyergyó-Szárhegyen, 1903. május hó 19-én.

A borszéki fürdő és üzlet igazgató választmány elnöksége:

Dr. Szini János, s. k. Fülöp István, s. k.
v. elnök v. bíró.

LOHR MÁRIA

(ezelőtt Kranfusz).

Csipke-, vegyészeti, tisztító és műfestő intézete
Budapest, VIII. Baross-utca 85.

Fiókok: VI. Andrássy-ut 16. VIII. József körút 2. IX. Calvin-tér 9. V. Harmineczad-utca 3. VI. Teréz körút 39.

Csak rovid ideig tartó nagy nyári mosókelme-vásár

Cretónok, vászonzefirek, színes batisz-tok, runavásznak, himzett svájci ba-tisztok, blouse és jupon-ujdonságok, tiszta gyapjú Delainek.

Minden csoport külön nagy mintakönyvben.

Nyári szövetek 50 krtól 5 frtig.

Minták bármely fent említett ezekből in-gyen és bérmentve küldetnek.

Weiner Mátyás női divatruháza
Budapest, Andrássy ut 3.

Budapesti malomépítészeti és gépgyár

PODVINECZ ÉS HEISLER
BUDAPEST, VACZI-UT 14/V.

GYÁRT:
BENZIN MOTOROKAT ÉS
BENZIN LOKOMOBILOKAT
szelvényes vezérművel 2-50 lóerőig.
Megbízható képviselők kerestetnek.

SCHNEID Köhögési tea és hurút por

a St. Georgs-gyógyszertárból Wien V/2 Wimmergasse 33. Orvosi rendelet szerint ké-szítve. Jótékony hatással bír a lélegző szer-vekre, nyálkaoldó köhögési inger csökkentő, a rekedtséget és torok-csiklandozást megszü-níti. Por 50 kr., a hozzá való tea 50 kr. Postai szállítás 20 kr. csomagolási díj portó nélkül. 2 osomagnál kevesebb nem küldetük. — Kérjük, a Szent György-féle gyógyszertár védjegyét figyelembe venni, ezen hirdetést pedig kívágni és megőrizni szíveskedjék.

Magyar festék-, kencze- és lakkgyár

KRAYER E. és T.
— József főherceg udvari szállítója
a magyar államvasutak és más nagy vállalatok szállítója
BUDAPEST, V., VACZI-UT 6. SZÁM.

DEHMAL KÁROLY

zongora-gyáros

kizárólag kitűnő külföldi gyártmányok raktára és kölcsönző intézet

Budapest, IV., Károly-körút 20.

VIDÉKI TAKARÉKPÉNZTÁRI

RÉSZVÉNYEKRE

SORSJEGYEKRE, ÁLLAMPAPÍROKRA

KÖLCSÖNT

ADUNK, SZÉNYELÉS, VÍZSZÁMIZTATÁSI FELTÉTELEK MELLÉLT.

FELVILÁGOSÍTÁSUNK INGYENES.

HECHT BANKHÁZ

RUDAPEST, FERENCZIEKTERE 4.

REICH L. FIAI

Üveggyárosok, os. és kfr. udvari szállítók

BUDAPEST, VII. ker., Lövölde-tér 2. szám.

Ajánljuk legjobb minőségben gyártott Syphon- és gázoso palackokat legolcsóbb árak mellett és pedig:

1. Lada kb. 200 drb. 16 uncia szíma, fehér v. világos kék (aqua-marin) színi Syphonpalackot talppal vagy talp nélkül: 62 korona
2. Lada kb. 200 drb. gázospalackot gumigyűrűvel és üveg-golyóval ellátva, fehér vagy világos kék (aqua-marin) színi, magas vagy alacsony alak: 52 korona

Bizáltság a csomagolást beleértve. Budapesti pályaudvarig bér-mentve, készpénzfizetés ellenében 2%-os ártól — 10 lada rendelés után 5%-os rabatt. Más nagyságúak és különféle átlalunk törvényesen védett alakokat megfelelően olcsón szállítunk. Préselt irások vagy csomagolásoknál csak az elkészítési önköltséget számítjuk, ellenben az alak és kitért költség nem számított. Megjegyzük még, hogy megvásárolt 30 lédör nyomású Syphonpalackaink Magyarorszá-gban csak kizárólagosan közvetlen a mi gyárunkból kiveszhetők be.

NEUSTEIN FÜLÖP

czukrozott

hashajtó labdaccai

mit már évek óta a legelőkelőbb orvosok, mint has-hajtó és oldószert ajánlanak, nem gátolják az emésztést és teljesen ártalmatlanok. Czukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pillulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pillulát tartalmaz, csak 2 kor. — 2 kor. 45 fill. előlege-s beküldése után 1 tekercs parfümentesen küldetlik meg.

Óvást! Utánzásoktól különösen óvakodjunk.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent Lipót-hoz” címzett gyógyszerész
Wien, I., Plankengasse 6

SZABADALMAKAT

ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT

PÁSZTOR (TÖRÖVSEJ, CZÉK)

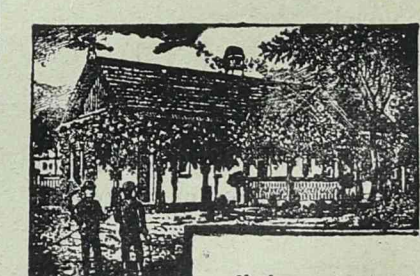
BUDAPEST, ERZSEBET-KÖRÚT 17.

Megszerez szabadalmakat, finanszíroz találmányokat, bejártsromoz védjegyeket és mustrákat.

FELVILÁGOSÍTÁS DÍJTALAN.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kü-ző természete ü meri n gyöbhrése ha megnő is, 'ermest nem hoz, ezért sokan nem értek el ere ményt ed-dig. Hol lugasnak

alkalm s fa okat ültettek, azok öven ellátják h zukat az egész szőlő éres idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, mely-nek fa a melletti a legcsekélyebb gon-dozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kertek-nek, kerítéseknek stb. a legremekebb

disze anélkül, hogy legkevesebb helyet is eloglalna az egyébbre használható részekből. Ez a leghál da osabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vo alkotó szíes 'énynyoma-tu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetlik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Érmellélt első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Hirdetések felvétetnek

a Gyergyói Hirlap kiadóhivatalában

Gyergyó-Szentmiklóson.

Nyomatott Ditró és Szárhegy közbirt. könyvnyomdájában Ditróban, 1903.